

การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว

เสนอโดย

ศาสตราจารย์สุดาศิริ วศวงศ์

ภาควิชาสังคมศาสตร์

ประเพณีวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชากฎหมายสังคม

เสนอต่อที่ประชุมราชบัณฑิตและภาควิชาสังคมศาสตร์
สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง ราชบัณฑิตยสภา
วันพุธที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐

การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว*

ศาสตราจารย์สุดาศิริ วทวงศ์

หลายรัฐบาลที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันมีความพยายามที่จะจัดการแก้ไขปัญหาการทำงานของคนต่างด้าวที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการลักลอบเข้าเมืองมาโดยผิดกฎหมาย การทำงานโดยไม่มีใบอนุญาตทำงาน การทำงานไม่ตรงตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตทำงาน ฯลฯ โดยกำหนดให้มีการขออนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศไทยอย่างถูกต้องตามความตกลงร่วมมือกันโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือนายจ้างอาจนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับตนเองได้โดยผ่านกระบวนการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ รวมทั้งการขออนุญาตทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายของคนต่างด้าว ตลอดจนการส่งคนต่างด้าวกลับไปยังประเทศต้นทางเมื่อไม่ได้ทำงานกับนายจ้างแล้ว

๑. กฎหมายเกี่ยวกับการทำงานของคนต่างด้าว

กฎหมายเกี่ยวกับการทำงานของคนต่างด้าวที่ใช้บังคับมาก่อนหน้านี้ คือพระราชบัญญัติช่วยอาชีพและวิชาชีพฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๔๘๔ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๘๕ เพื่อกำหนดอาชีพและวิชาชีพบางประเภทไว้เป็นการเฉพาะสำหรับคนไทย เช่น การทำ หรือการหล่อพระพุทธรูป การทำนา การตัดผม ฯลฯ บุคคลอื่นที่มีใจคนไทยจะประกอบอาชีพเหล่านี้ไม่ได้ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๙๙ ได้มีการตราพระราชบัญญัติสงเคราะห์อาชีพแก่คนไทย พ.ศ. ๒๔๙๙ ขึ้นมาใช้บังคับ เพราะเห็นว่าในพระราชบัญญัติช่วยอาชีพและวิชาชีพ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๕ นั้นใช้บังคับเฉพาะโรงงานเท่านั้น แต่กิจการอื่นมิได้กำหนดบังคับเอาไว้ด้วย อีกทั้งยังไม่มีวิธีการอันรัดกุมสำหรับการตรวจสอบ จึงได้ตราพระราชบัญญัติสงเคราะห์อาชีพแก่คนไทย พ.ศ. ๒๔๙๙ ขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือคนไทยให้มีงานอาชีพเป็นหลักเป็นฐานเพิ่มขึ้น โดยกำหนดให้บรรดา บริษัท ห้างหุ้นส่วน หรือเอกชน ต้องรับคนงานที่มีสัญชาติไทยเข้าทำงานอย่างน้อยไม่ต่ำกว่าร้อยละห้าสิบ โดยเจ้าของสถานประกอบการที่มีคนงานตั้งแต่สิบคนขึ้นไป จะต้องจัดให้มีทะเบียนคนงานเพิ่มไว้เป็นประจำ ณ สำนักงานหรือสถานประกอบการนั้น เพื่อที่เจ้าหน้าที่จะได้ตรวจดูได้ว่ามีจำนวนคนงานครบถ้วนตามที่ระบุไว้หรือไม่ เป็นการสนับสนุนให้คนไทยได้มีงานทำในสถานประกอบการต่าง ๆ แต่ก็ยังคงมีอาชีพที่สงวนไว้ให้คนไทยทำโดยเฉพาะเพียงแค่ ๑๗ อาชีพเท่านั้น ผู้บริหารประเทศในขณะนั้นเห็นว่าอาชีพที่สงวนไว้ให้คนไทยทำนั้นยังไม่เพียงพอเพราะปรากฏว่ายังมีคนต่างด้าวทำงานต่าง ๆ ที่ไม่ใช่อาชีพที่สงวนไว้เป็นจำนวนมาก และประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายควบคุมการทำงานของคนต่างด้าวอย่างแท้จริง จึงมีความคิดที่จะตรากฎหมายควบคุมการทำงานของคนต่างด้าวขึ้น โดย จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้เดินทางไปต่างประเทศและได้เห็นกฎหมายที่ควบคุมการทำงานของคนต่างด้าวในหลายประเทศ เช่น อังกฤษ อเมริกา สิงคโปร์ มาเลเซีย ฯลฯ จึงได้มีคำสั่งให้ดำเนินการร่างกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการทำงานของคนต่างด้าวขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๓ แต่ก็มีปัญหาทางการเมืองหลายประการที่ทำให้ร่าง

*แก้ไขปรับปรุงใหม่ตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

กฎหมายนั้นยังไม่สมบูรณ์ จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๑๕ จอมพลถนอม กิตติขจร หัวหน้าคณะปฏิวัติในขณะนั้น ได้ประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับการทำงานของคนต่างด้าวขึ้นเป็นครั้งแรก คือประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ โดยมีเจตนารมณ์เพื่อสงวนอาชีพให้คนไทยทำ ป้องกันคนต่างชาติเข้ามาแย่งอาชีพคนไทย จึงได้สงวนอาชีพไว้ให้คนไทย ๓๙ อาชีพ ทำให้คนไทยไม่ต้องถูกแย่งอาชีพโดยคนต่างด้าว แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ได้กีดกันการทำงานของคนต่างด้าวซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยก่อนที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ โดยให้โอกาสคนต่างด้าวดังกล่าวมายื่นขอรับใบอนุญาตภายในเก้าสิบวัน หลังจากเก้าสิบวันแล้ว คนต่างด้าวจะทำงานได้เฉพาะอาชีพที่ไม่ได้กำหนดห้ามไว้เท่านั้น และกำหนดให้คนต่างด้าวที่จะทำงานไม่ว่าจะได้รับค่าจ้างหรือไม่ ต้องขออนุญาตต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนเพื่อพิจารณาอนุญาตตามความเหมาะสม แต่กฎหมายฉบับนี้ก็ต้องถูกยกเลิกไปในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ เนื่องจากยังครอบคลุมไปไม่ถึงคนต่างด้าวบางประเภท เช่น คนต่างด้าวที่เข้าเมืองมาโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เพราะเมื่อคนต่างด้าวเหล่านี้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรแล้วถ้าไม่ประกอบอาชีพเลยก็จะเป็นภาระหนักของรัฐบาลที่จะต้องให้การเลี้ยงดูก่อนที่จะส่งกลับประเทศต้นทาง จึงเห็นสมควรที่จะเปิดโอกาสให้คนต่างด้าวเหล่านี้ทำงานได้ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล ประกอบกับประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ มีข้อจำกัดบางประการที่ไม่สอดคล้องกับภาวะการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ จึงได้ตราพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ ขึ้นใช้บังคับ

พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ ยังคงมีเจตนารมณ์ที่จะสงวนอาชีพไว้ให้คนไทยเช่นเดิม จึงกำหนดกฎกระทรวงสงวนอาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ ๓๙ อาชีพไว้ตามเดิม แต่พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้กำหนดบทบัญญัติที่ควบคุมการทำงานของคนต่างด้าวบางประเภทเพิ่มขึ้น เช่น คนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศ ฯลฯ ไว้ด้วย และให้โอกาสแก่คนต่างด้าวที่เข้ามาลงทุนหรือเข้ามาดูแลกิจการของคนต่างด้าวในระดับบริหารสามารถที่จะทำงานได้ เพื่อให้สอดคล้องกับประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๘ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ เรื่องการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องคำนึงถึงการที่คนไทยต้องมีงานทำด้วย จึงได้กำหนดว่าคนต่างด้าวจะทำงานได้ต่อเมื่อได้ผ่านการพิจารณา และได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าวแล้วเท่านั้น ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าวจะพิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าวทำงานก็ต่อเมื่อเห็นว่างานนั้นมิได้เป็นงานที่ห้ามคนต่างด้าวทำและเป็นงานที่คนไทยยังไม่มีความรู้ความสามารถที่จะทำได้เหมือนคนต่างด้าวนั้น ถ้างานใดยังมีคนไทยซึ่งสามารถจะทำงานได้ก็ไม่พิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าวทำเด็ดขาด และยังได้มีการให้อำนาจที่จะกำหนดเงื่อนไขให้คนต่างด้าวซึ่งจะทำงานในราชอาณาจักรต้องปฏิบัติไว้ด้วย เช่น คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานจะต้องฝึกสอนคนไทยเพื่อให้คนไทยมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะทำงานแทนคนต่างด้าวนั้นต่อไปได้ด้วย

ต่อมา เมื่อสภาพเศรษฐกิจและค่าของเงินตราได้เปลี่ยนแปลงไป ทำให้อัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ ที่ใช้อยู่ในขณะนั้นไม่เหมาะสม จึงได้มี

การตราพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔ ขึ้นเพื่อปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมทำยพระราชบัญญัติดังกล่าวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป บทบัญญัติเกี่ยวกับการทำงานของคนต่างด้าวตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติมไปแล้วก็เริ่มที่จะไม่สอดคล้องกับลักษณะการเคลื่อนย้ายแรงงานในระบบเศรษฐกิจโลกในขณะนั้น ประกอบกับการที่แรงงานต่างด้าวเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงระบบการทำงานของคนต่างด้าวให้เหมาะสม รัดกุม ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการใช้แรงงาน และความมั่นคงปลอดภัยของประเทศด้วย จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าวขึ้นมาใช้บังคับใหม่ คือพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑

ในพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เคยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ มาก่อนเพิ่มขึ้น เช่น บทบัญญัติเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักร บทบัญญัติเกี่ยวกับการอนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งมีภูมิลำเนาหรือเป็นคนสัญชาติของประเทศที่มีชายแดนติดกับประเทศไทยทำงานได้เป็นต้น ตลอดจนได้แก้ไขบทกำหนดโทษ และอัตราค่าธรรมเนียมในพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันมากขึ้น^๑

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้พิจารณาเห็นว่าประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาการขาดแคลนแรงงานจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้แรงงานบางประเภทขาดแคลนจึงต้องนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศเพื่อทดแทนการขาดแคลนแรงงาน ทำให้เกิดการประกอบธุรกิจในการจัดหาคนต่างด้าวเพื่อมาทำงานกับนายจ้างในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ประกอบกับมาตรการในการควบคุมการประกอบธุรกิจดังกล่าว คือ พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดหาคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ และมีปัญหาด้านแรงงานต่างด้าวที่อาจนำไปสู่การกระทำอันเป็นการค้ามนุษย์ ดังนั้น เพื่อให้มีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการนำคนต่างด้าวเพื่อมาทำงานในประเทศอย่างเหมาะสม ทั้งยังเป็นการป้องกันมิให้มีการลักลอบนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งมีที่มาจาก การหลอกลวงคนต่างด้าวทำให้คนต่างด้าวไม่สามารถเข้าถึงสิทธิ ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองและไม่ได้รับการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของคนต่างด้าว รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านแรงงานให้ได้รับความเป็นธรรมตามแนวทางกฎหมายและมาตรฐานที่เป็นสากล ซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือของนานาประเทศ จึงได้ตราพระราชกำหนดการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาใช้บังคับแทน

แต่ปรากฏว่าพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชกำหนดการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีบทบัญญัติที่ไม่ครอบคลุมการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวทั้งระบบ ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวได้

^๑ สุดาศิริ วิศวกรรม, กฎหมายการทำงานของคนต่างด้าว; สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, กรุงเทพมหานคร, พ.ศ. ๒๕๕๕, หน้า ๑-๓

อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหากไม่มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเร่งด่วนจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงด้านแรงงาน เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังนั้น เพื่อให้สามารถทำการจัดระเบียบการป้องกันการคุ้มครอง การเยียวยาและการใช้บังคับกฎหมาย รวมทั้งการส่งเสริมความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวได้ทั้งระบบ อันจะเป็นการสร้าง ความมั่นคงทางด้านแรงงาน เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ซึ่งเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นเร่งด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้ เพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงได้ตราพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ ขึ้นมาใช้บังคับแทน^๒

๒. พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐

กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวในปัจจุบันนี้ คือ พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่ได้นำเอากฎหมายว่าด้วย การทำงานของคนต่างด้าวและกฎหมายว่าด้วยการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศไทย คือ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชกำหนดการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศไทย พ.ศ.๒๕๕๙ มาปรับปรุงใหม่เพื่อให้การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ โดยยกเลิก^๓ กฎหมายทั้งสองฉบับนี้และกำหนดหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ขึ้นมาใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๐ แต่เนื่องจากบทบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดอัตราโทษไว้สูง เช่น นายจ้างซึ่งรับคนต่างด้าวที่ไม่มีใบอนุญาตทำงานเข้าทำงานกับตนหรือให้คนต่างด้าวทำงานที่มีประกาศห้ามคนต่างด้าวทำ^๔จะต้องได้รับโทษปรับตั้งแต่สี่แสนบาทถึงแปดแสนบาทต่อคนต่างด้าวที่จ้างหนึ่งคน^๕หรือคนต่างด้าวที่ได้รับใบอนุญาตทำงานแล้วทำงานแตกต่างจากที่ระบุไว้ในใบอนุญาตทำงานไม่ว่าจะเป็นประเภทงาน นายจ้าง ท้องที่ หรือเงื่อนไขในการทำงาน^๖ คนต่างด้าวนั้นจะต้องรับโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท^๗ จึงเกิดการตื่นตระหนกและมีการเรียกร้องให้ชะลอการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ไปก่อน

ในวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา จึงได้มีประกาศคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๓๓/๒๕๖๐ เรื่องมาตรการชั่วคราวเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว เนื่องจากเห็นว่าพระราชกำหนดฉบับนี้แม้จะแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวได้ทั้งระบบ อันเป็นการสร้างความมั่นคงทางด้านแรงงาน เศรษฐกิจและสังคมของประเทศก็ตาม แต่ประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างทั่วถึงอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อนายจ้างภาคครัวเรือน ภาคผู้ประกอบการ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตลอดจนภาคเกษตรกรรมได้ จึงควรที่จะมีเวลาในการเตรียมการทั้งฝ่ายนายจ้าง ลูกจ้าง และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องก่อน จึงมีความจำเป็นต้องมีมาตรการชั่วคราวเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในการบริหาร

^๒ หมายเหตุในการตราพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐

^๓ พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐, มาตรา ๓

^๔ มาตรา ๙

^๕ มาตรา ๑๐๒

^๖ มาตรา ๗๐

^๗ มาตรา ๑๒๑

จัดการการทำงานของคนต่างด้าวในช่วงเวลาเปลี่ยนผ่าน จึงกำหนดให้เลื่อนการใช้บังคับกฎหมายฉบับนี้ไปก่อน เฉพาะมาตรา ๑๐๑, ๑๐๒, ๑๑๙ และ ๑๒๒ โดยให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๑ เป็นต้นไป^๔

ต่อมาในวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๑ จึงได้มีการประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อแก้ไขปรับปรุงพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อให้ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงาน นายจ้าง และคนต่างด้าว ซึ่งมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายสามารถปฏิบัติได้โดยสะดวก ไม่มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก และลดระบบอนุญาตที่เกินความจำเป็น ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยลง อีกทั้งในพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ ฉบับเดิม ยังกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษในอัตรารุนแรง เช่นเดียวกับการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ แม้การใช้แรงงานต่างด้าวโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติตามพระราชกำหนดฉบับนี้จะมีได้กระทำโดยมีลักษณะเป็นการค้ามนุษย์ก็ตาม ทำให้เกิดความตื่นตระหนกและส่งผลกระทบต่อ นายจ้าง ทั้งในภาคครัวเรือน ภาคเกษตรกรรม ภาคผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และภาคการค้าและอุตสาหกรรม จนกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศดังกล่าวมาแล้ว จึงสมควรที่จะต้องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดดังกล่าว โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตเพียงเท่าที่จำเป็น และกำหนดกระบวนการในการควบคุมและตรวจสอบการนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงาน การทำงานของคนต่างด้าว การรับคนต่างด้าวเข้าทำงานในง่ายและสะดวกขึ้น เพื่อส่งเสริมความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวได้ทั้งระบบ รวมทั้งปรับปรุงอัตราโทษให้มีความเหมาะสม^๕

๒.๑ บุคคลที่เกี่ยวข้อง

ในพระราชกำหนดฉบับนี้มีบทบัญญัติที่ใช้บังคับกับทั้งนายจ้างซึ่งนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศและนายจ้างซึ่งรับคนต่างด้าวเข้ามาทำงาน ลูกจ้างผู้เป็นคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาทำงานในประเทศ และผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศรวมทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และผู้ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องอยู่ในข่ายบังคับของกฎหมายฉบับนี้ด้วย ดังนี้

๒.๑.๑ บุคคลที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องอยู่ในบังคับของกฎหมายฉบับนี้

ในพระราชกำหนดฉบับนี้ได้ยกเว้นที่จะไม่ใช้บังคับแก่การปฏิบัติหน้าที่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวเฉพาะในฐานะดังต่อไปนี้^{๑๐}

- (๑) บุคคลในคณะผู้แทนทางทูต
- (๒) บุคคลในคณะผู้แทนทางกงสุล
- (๓) ผู้แทนของประเทศสมาชิกและพนักงานขององค์การสหประชาชาติและทบวงการ

ชำนาญพิเศษ

^๔ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๓๓/๒๕๖๐ เรื่องมาตรการชั่วคราวเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวฉบับลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^๕ หมายเหตุท้ายพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๑๐} มาตรา ๔

(๔) คนรับใช้ส่วนตัวซึ่งเดินทางจากต่างประเทศเพื่อมาทำงานประจำกับบุคคลตาม (๑) (๒) หรือ (๓)

(๕) บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจตามความตกลงที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ

(๖) บุคคลซึ่งเข้ามาเป็นครั้งคราวเพื่อจัดหรือร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น บรรยาย หรือสาธิตในการประชุม การอบรมดูงานหรือสัมมนา หรือการแสดงศิลปะ วัฒนธรรม หรือการแข่งขันกีฬา หรือกิจกรรมอื่นใด ตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด โดยที่ในการกำหนดดังกล่าว คณะรัฐมนตรีจะกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขตามที่เห็นสมควรก็ได้

(๗) บุคคลซึ่งเข้ามาเพื่อประกอบการหรือลงทุน หรือเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ หรือทักษะสูง อันจะยังประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ ตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

(๘) ผู้แทนของนิติบุคคลต่างด้าวที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

จะเห็นได้ว่ากฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดยกเว้นบุคคลต่างด้าวทั้ง ๘ ประเภทนี้ไว้ว่า ไม่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชกำหนดฉบับนี้ นั่นคือทำงานได้โดยไม่ต้องขอรับใบอนุญาตทำงาน เช่นเดียวกับคนต่างด้าวอื่น ๆ แต่ในมาตรา ๔ นี้เองก็ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า “...ไม่ใช่บังคับแก่การปฏิบัติหน้าที่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าว..” ดังนั้นคนต่างด้าวที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอรับใบอนุญาตทำงานก็เฉพาะแต่การทำงานซึ่งถือเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่นั้น ๆ เท่านั้น มิได้รวมถึงการไปทำงานอื่นที่มีใช้การปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลนั้น

คำว่า **บุคคลในคณะ** ผู้แทนทางทูตหรือทางกงสุลนั้นย่อมหมายความรวมถึงครอบครัวของบุคคลดังกล่าวด้วย มิได้จำกัดแต่เฉพาะตัวบุคคลที่เป็นผู้แทนทางทูต หรือทางกงสุล แต่สำหรับผู้แทนของประเทศสมาชิกและพนักงานขององค์การสหประชาชาติและทบวงการชำนัญพิเศษนั้น กฎหมายได้จำกัดไว้เฉพาะตัวผู้แทนเท่านั้น **มิได้รวมบุคคลในคณะด้วย**

๒.๑.๒ บุคคลที่อยู่ในข่ายบังคับ

นอกจากบุคคลดังกล่าวมาแล้ว ลูกจ้างซึ่งเป็นคนต่างด้าว นายจ้างซึ่งนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ หรือนายจ้างซึ่งรับคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับตนและผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศจะต้องปฏิบัติตามที่พระราชกำหนดฉบับนี้กำหนดไว้ทุกประการ

๒.๑.๒.๑ ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ

หมายถึง ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศไทย โดยผู้ที่จะได้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศจะต้องเป็นบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด^{๑๑} ที่ประสงค์จะดำเนินการใด ๆ เพื่อนำคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อทำงาน หมายถึงการประกอบอาชีพใดๆ ไม่ว่าจะมิใช่จ้างหรือไม่ก็ตาม แต่ไม่รวมถึงการประกอบธุรกิจของผู้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

^{๑๑} มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง

๒.๑.๒.๒ นายจ้าง

ในมาตรา ๕ ของพระราชกำหนดฉบับนี้ได้กำหนดความหมายของนายจ้างไว้ว่า “นายจ้าง หมายความว่า นายจ้างตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานและให้หมายความรวมถึงบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลที่ประสงค์ที่จะนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศกับตนด้วย” ดังนั้นนายจ้าง จึง หมายความว่าถึง ผู้ซึ่งตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้างให้และหมายความรวมถึง ผู้ซึ่งได้รับ มอบหมายให้ทำงานแทนนายจ้าง ในกรณีที่นายจ้างเป็นนิติบุคคลให้หมายความรวมถึงผู้มีอำนาจ กระทำการแทนนิติบุคคลและผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้มีอำนาจกระทำการแทนด้วย และในกฎหมาย ฉบับนี้ได้กำหนดให้หมายความรวมถึงบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลที่ประสงค์ที่จะนำคนต่างด้าวมา ทำงานในประเทศกับตนด้วย^{๑๒}

ดังนั้น ผู้ที่จะเป็นนายจ้างจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่ไ้รวมถึงผู้ที่ได้รับมอบหมาย ให้กระทำการแทนนิติบุคคลหรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลและผู้ที่ได้รับมอบหมายให้กระทำ การแทนผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลด้วย แต่บุคคลนั้นจะต้อง

(๑) ตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงาน จะตกลงโดยตรง โดยปริยาย โดยการทำหนังสือ หรือไม่ เป็นหนังสือ หรือรับโอนมาก็ได้

(๒) ต้องเป็นผู้จ่ายค่าจ้างให้ ซึ่งมีได้หมายความว่า จะต้องเป็นผู้จ่ายเงินค่าจ้างให้ด้วยตนเอง ทุกเดือน เป็นแต่เพียงว่าตกลงจะจ่ายสินจ้างให้แก่ผู้นั้นเอง คือให้รับค่าจ้างจากนายจ้าง แต่อาจจะให้ หัวหน้างานสมุห์บัญชีหรือพนักงานการเงิน ฯลฯ เป็นผู้จ่ายให้แทนนายจ้างก็ได้

(๓) ต้องควบคุมดูแลสั่งการ มีอำนาจบังคับบัญชามอบหมายให้ทำงานได้^{๑๓}

และประสงค์จะนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศไทยกับตน ทั้งนำเข้ามาเองหรือรับคน ต่างด้าวมาทำงาน

ในพระราชกำหนดฉบับนี้ได้บัญญัติถึงนายจ้าง ซึ่งนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ และ นายจ้างซึ่งรับคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศไว้ดังนี้

(๑) นายจ้างซึ่งนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ หมายถึงนายจ้างซึ่งจะเป็นบุคคล ธรรมดา นิติบุคคลหรือผู้กระทำการแทน ดังกล่าวมาแล้วก็ได้ ซึ่งนำคนต่างด้าวมาทำงานกับตนเองใน ประเทศ โดยไม่ผ่านการนำเข้ามาของผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ แต่นายจ้าง เองก็มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชกำหนดฉบับนี้ด้วย

(๒) นายจ้างซึ่งรับคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ หมายถึงนายจ้างตามที่กำหนดไว้ใน กฎหมายดังกล่าวมาแล้วซึ่งตกลงรับลูกจ้าง ซึ่งเป็นคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับตนโดยผ่านการนำเข้า ของผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทย

๒.๑.๒.๓ คนต่างด้าวซึ่งมาทำงานในประเทศไทย

^{๑๒} มาตรา ๕ ประกอบกับพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑, มาตรา ๕

^{๑๓} สุตาศิริ วศวงศ์ ,คำอธิบายกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงาน, สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, กรุงเทพมหานคร, ๒๕๕๘ หน้า ๗๘

คนต่างด้าว หมายถึงบุคคลธรรมดา ซึ่งไม่มีสัญชาติไทย^{๑๔} ที่ได้เดินทางเข้ามาทำงาน คือ เข้ามาประกอบอาชีพใดๆ ไม่ว่าจะมิหนายจ้างหรือไม่ แต่ไม่รวมถึงการประกอบธุรกิจของผู้รับใบอนุญาต ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ก็ถือว่าเป็นการทำงาน^{๑๕} ตามพระราชกำหนดฉบับนี้แล้ว เว้นแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานจะได้มีการประกาศว่างานนี้ไม่ถือว่าเป็นการทำงานตามกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งคนต่างด้าวที่ประสงค์จะมาทำงานในประเทศไทยจะต้องขออนุญาตและได้รับใบอนุญาตการทำงานตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้ก่อนจึงจะทำงานได้ มิฉะนั้นจะมีความผิดและต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้

๒.๑.๒.๔ พนักงานเจ้าหน้าที่

นอกจากบุคคลดังกล่าวมาแล้วในกฎหมายฉบับนี้ยังได้กล่าวถึงพนักงานเจ้าหน้าที่^{๑๖} ซึ่งหมายถึงผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามกฎหมายฉบับนี้และนายทะเบียน ซึ่งมีความหมายว่าอธิบดีกรมการจัดหางานและพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน^{๑๗} แต่งตั้งตามข้อเสนอแนะของอธิบดีเพื่อออกใบอนุญาตทำงานและปฏิบัติการอื่นตามพระราชกำหนดฉบับนี้^{๑๘}

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายฉบับนี้ ได้กำหนดอำนาจของนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่^{๑๙} ไว้ดังนี้

(๑) มีหนังสือเรียกหรือสั่งให้บุคคลใดที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงข้อเท็จจริง รวมทั้งให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดเพื่อประกอบการพิจารณาได้ ถ้าฝ่าฝืนไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริง หรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ^{๒๐}

(๒) เข้าไปในสถานที่ประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศในระหว่างเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบให้การเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชกำหนดนี้

(๓) เข้าไปในสถานประกอบการซึ่งรับคนต่างด้าวเข้าทำงานในระหว่างเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบให้การเป็นไปตามพระราชกำหนดนี้

(๔) ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศหรือมีคนต่างด้าวทำงานโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือค้นเพื่อหาและช่วยเหลือคนต่างด้าว ซึ่งตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งการค้นนี้ต้องมีหมายค้น เว้นแต่มีเหตุอันควรเชื่อว่าถ้าไปรื้อเอาหมายค้น มาจะล่าช้าจนคนต่างด้าวนั้นอาจถูกประทุษร้ายโยกย้าย หรือซ่อนเร้น หรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องอาจถูกโยกย้ายซ่อนเร้น ทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม หรือพยานหลักฐานนั้นอาจถูกทำลาย

^{๑๔} มาตรา ๕

^{๑๕} มาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๑๖} มาตรา ๕

^{๑๗} มาตรา ๖

^{๑๘} มาตรา ๕

^{๑๙} มาตรา ๙๘

^{๒๐} มาตรา ๑๒๕

ไปเสียก่อนก็ให้ดำเนินการค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น แต่ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้น^{๒๑}

(๕) ยึดหรืออายัดเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน การนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการกระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้

ในการเข้าไปในสถานประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศหรือในสถานประกอบการ ซึ่งรับคนต่างด้าวจากผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศระหว่างเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบ ค้น หรือยึดอายัดเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการทำงานดังกล่าวมาแล้ว ถ้าบุคคลใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ ระวังโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ^{๒๒} และผู้เกี่ยวข้องจะต้องอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวนี้ด้วย มิฉะนั้น ระวังโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท^{๒๓}

แต่ในการใช้อำนาจมีหนังสือเรียกหรือสั่งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงข้อเท็จจริง ส่งเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดเพื่อประกอบการพิจารณา หรือเข้าไปในสถานที่ประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ หรือเข้าไปในสถานประกอบการที่รับคนต่างด้าวเข้ามาทำงานดังกล่าวมาแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องไม่ทำในลักษณะที่ทำให้คนต่างด้าวต้องหยุดทำงานเกินสมควรแก่เหตุ หรือทำให้การประกอบการของนายจ้างต้องสะดุดหยุดลง หรือทำในเวลากลางคืนโดยไม่จำเป็น^{๒๔}

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญาและ^{๒๕} จะต้องปฏิบัติตามแบบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานกำหนดติดตัวและแสดงต่อผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย^{๒๖}

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบคนต่างด้าวคนใดทำงานโดยไม่ได้รับใบอนุญาตทำงานหรือทำงานนอกเหนือจากที่มีสิทธิจะทำได้อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชกำหนดนี้ และพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้คนต่างด้าวไปรายงานตัวยังสถานีตำรวจพร้อมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่คนต่างด้าวนั้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือจะหลบหนีพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับคนต่างด้าวผู้นั้นได้โดยไม่ต้องมีหมายจับและให้นำตัวผู้ที่ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนโดยทันที^{๒๗} และเพื่อประโยชน์ในการจับกุมและปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายฉบับนี้ นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา^{๒๘}

๒.๒ การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว

^{๒๑} มาตรา ๙๘ วรรค ๒

^{๒๒} มาตรา ๑๒๖

^{๒๓} มาตรา ๑๒๗

^{๒๔} มาตรา ๙๘ วรรค ๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๒๕} มาตรา ๑๐๐ วรรค ๑

^{๒๖} มาตรา ๙๙

^{๒๗} มาตรา ๑๐๐ วรรค ๓ พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๒๘} มาตรา ๑๐๐ วรรค ๒

ในการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวในพระราชกำหนดฉบับนี้ได้กำหนดให้มี คณะกรรมการนโยบายการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว ซึ่งประกอบไปด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงแรงงานเป็นรองประธาน กรรมการ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เลขาธิการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ประธานสภาหอการค้าไทยและประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็น กรรมการโดยตำแหน่ง ผู้แทนองค์กรลูกจ้าง ซึ่งอธิบดีกรมการจัดหางานเสนอชื่อให้รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงแรงงานแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสองคน และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้หรือ ประสบการณ์ด้านแรงงาน ด้านอุตสาหกรรม ด้านกฎหมาย และด้านสิทธิมนุษยชน ด้านละหนึ่งคน เป็นกรรมการ^{๒๙} โดยอธิบดีกรมการจัดหางาน^{๓๐} เป็นกรรมการและเลขานุการ และผู้อำนวยการสำนัก บริหารแรงงานต่างด้าวมการการจัดหางานเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ^{๓๑}

สำหรับกรรมการผู้แทนองค์กรลูกจ้างและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละสามปี อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่ไม่เกินสองวาระ ติดต่อกัน^{๓๒} และจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มี ลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้^{๓๓}

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๓) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๔) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่ง ซึ่งรับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง
- (๖) ไม่เคยเป็นผู้ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลให้ยึดทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวย ผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

คณะกรรมการนโยบายการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวมอำนาจหน้าที่กำหนด นโยบายและกำกับการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวดังต่อไปนี้^{๓๔}

^{๒๙} มาตรา ๑๗ วรรค ๑

^{๓๐} มาตรา ๕

^{๓๑} มาตรา ๑๗ วรรคท้าย

^{๓๒} มาตรา ๑๙

^{๓๓} มาตรา ๑๘

(๑) กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว โดยมีการกำหนดมาตรการและแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาการทำงานของคนต่างด้าว รวมทั้งกำหนดแนวทางและเป้าหมายในการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวที่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยต้องดำเนินการและกำกับทำให้เป็นไปตามนโยบายดังกล่าว

(๒) พิจารณาและเสนอให้มีการทบทวนปรับปรุงและพัฒนาหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการและการแก้ไขปัญหาการทำงานของคนต่างด้าวให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์

(๓) รายงานผลการดำเนินงานประจำปีต่อคณะรัฐมนตรีและเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ

(๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

นอกจากนี้แล้ว ในมาตรา ๓๐ วรรคสอง แห่งพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) ยังได้มีบทบัญญัติเพิ่มเติมกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ต้องตรวจสอบให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ ปฏิบัติการต่างๆ ให้เป็นไปตามพระราชกำหนดฉบับนี้อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

และสำหรับคนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศ ไม่ว่าจะโดยการที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศหรือที่นายจ้างนำเข้ามาทำงานเอง ถ้าออกจากงานก่อนครบสัญญาจ้าง และสามารถพิสูจน์ให้นายทะเบียนเห็นว่า การการที่ตนออกจากงานเป็นเพราะความผิดของนายจ้าง หรือได้ชำระค่าเสียหายให้นายจ้างเต็มแล้ว มาตรา ๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนดให้นายทะเบียนจะต้องออกใบอนุญาตทำงานให้ใหม่ หรือสลักหลังใบอนุญาตทำงานเพื่อแสดงถึงสิทธิในการเปลี่ยนนายจ้าง

อนึ่ง ในการออกใบอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศในมาตรา ๓๐ วรรคสี่ แห่งพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนดให้นายทะเบียนต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ รวมทั้งในมาตรา ๑๕๙ วรรคสี่ แห่งพระราชกำหนดฉบับเดียวกันนี้ ก็ได้กำหนดให้การพิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าวทำงานต้องกระทำให้แล้วเสร็จในกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงที่ไม่เกินสิบห้าวันทำการ นับแต่วันที่ได้รับคำขอ ถ้าไม่สามารถออกใบอนุญาตทำงานได้ภายในกำหนดเวลา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานหรืออธิบดีกรมการจัดหางานต้องดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องตามควรแก่กรณี ในกรณีที่การไม่ออกใบอนุญาตทำงานนั้นเป็นไปโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดวินัย และให้มีการดำเนินการทางวินัยต่อไป

๒.๒.๑ การนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศไทย

การนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทย กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้กระทำได้โดยผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานโดยการประกอบธุรกิจนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศและการที่นายจ้างสามารถที่จะนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศได้เอง

^{๓๔} มาตรา ๒๑

๒.๒.๑.๑ การนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศไทย

การประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศจะต้องขออนุญาตและได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมการจัดหางานก่อนจึงจะประกอบธุรกิจได้หากประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศโดยมิได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมการจัดหางาน^{๓๕}จะต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปีหรือปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหกแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ^{๓๖}

ผู้ขออนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศจะต้องเป็น บริษัทจำกัด หรือ บริษัทมหาชนจำกัด และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้^{๓๗}

(๑) มีทุนจดทะเบียนและชำระแล้วตามที่อธิบดีกรมการจัดหางานจะประกาศกำหนดแต่จะต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท

(๒) มีทุนเป็นของผู้ถือหุ้นที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนทุนทั้งหมด และจะต้องมีจำนวนผู้ถือหุ้นที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมด เว้นแต่ในกรณีที่มิสนธิสัญญาซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี หรือความผูกพันตามพันธกรณีระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลต่างประเทศก็ให้เป็นไปตามบทบัญญัติและเงื่อนไขของสนธิสัญญาหรือความผูกพันตามพันธกรณีนั้น ๆ

(๓) มีสำนักงานอยู่ในที่ตั้งที่เป็นสัดส่วนเปิดเผยมีหลักแหล่งที่แน่นอน และไม่เป็นสถานที่ต้องห้ามตามที่อธิบดีกรมการจัดหางานได้ประกาศกำหนด

(๔) ไม่เป็นผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงาน ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน หรือไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานตามพระราชกำหนดนี้

(๕) ไม่เป็นผู้รับอนุญาต ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน

(๖) ไม่เป็นผู้รับใบอนุญาตจัดหางาน ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตจัดหางาน หรือไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตจัดหางานตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานทางทะเล

(๗) มีผู้จัดการซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(ก) มีสัญชาติไทย

(ข) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์

(ค) ไม่เป็นกรรมการ หุ้นส่วน หรือผู้จัดการของนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงาน หรือในขณะที่นิติบุคคลนั้นถูกเพิกถอนใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานตามพระราชกำหนดนี้

(ง) ไม่เป็นกรรมการ หุ้นส่วน หรือผู้จัดการของนิติบุคคล ซึ่งเป็นผู้รับอนุญาตหรือในขณะที่นิติบุคคลนั้นถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน

^{๓๕} มาตรา ๒๖ วรรค ๑

^{๓๖} มาตรา ๑๐๕

^{๓๗} มาตรา ๒๗

(จ) ไม่เป็นกรรมการหุ้นส่วนหรือผู้จัดการของนิติบุคคล ซึ่งเป็นผู้รับใบอนุญาตจัดหางาน หรือในขณะที่นิติบุคคลนั้นถูกเพิกถอนใบอนุญาตจัดหางานตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานทางทะเล

(ฉ) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(ช) ไม่เป็นผู้มีหรือเคยมีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

(ซ) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุด ให้จำคุกในความผิดที่กฎหมายบัญญัติให้ถือเอาการกระทำโดยทุจริตเป็นองค์ประกอบ หรือในความผิดตามพระราชกำหนดนี้ กฎหมายว่าด้วยการจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานทางทะเล หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

ทั้งนี้ ผู้ขออนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศจะต้องวางหลักประกันไว้กับอธิบดีกรมการจัดหางานตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่จะต้องไม่น้อยกว่าห้าล้านบาท เพื่อเป็นประกันในความเสียหายที่อาจเกิดจากการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ ถ้าหลักประกันที่วางไว้ลดลงจากจำนวนที่ได้วางไว้เนื่องจากได้ใช้จ่ายไปตามที่พระราชกำหนดฉบับนี้กำหนดไว้ เช่น ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่คืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากนายจ้างไปแล้ว แต่ไม่สามารถนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างได้ และอธิบดีกรมการจัดหางานได้หักเงินจากหลักประกันคืนนายจ้างแล้ว อธิบดีกรมการจัดหางานจะต้องให้ผู้รับอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศวางหลักประกันเพิ่มจนครบจำนวนเงินที่กำหนดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำสั่ง^{๓๘} หลักประกันที่ได้วางไว้ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีตราบเท่าที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานยังมีได้เลิกประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ หรือผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานเลิกประกอบธุรกิจดังกล่าวแล้วแต่ยังมีความรับผิดชอบที่ต้องชดใช้เงินตามที่กำหนดไว้ในพระราชกำหนดนี้ เช่น ค่าใช้จ่ายในการที่อธิบดีกรมการจัดหางานดำเนินการจัดส่งคนต่างด้าวกลับไปยังประเทศต้นทางแทนผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงาน แต่ถ้าไม่มีความรับผิดชอบที่ต้องชดใช้แล้ว ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานสามารถยื่นคำขอรับหลักประกันคืนต่ออธิบดีกรมการจัดหางานได้ ซึ่งอธิบดีกรมการจัดหางานจะต้องตรวจสอบดูก่อนว่าผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่มีความผิดที่จะต้องรับผิดชอบชดใช้เงินให้ตามที่กำหนดไว้แล้ว ก็จะแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้รับอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานมารับหลักประกันคืนภายในห้าปีนับแต่วันที่รับหนังสือแจ้งถ้าไม่มารับหลักประกันคืนภายในกำหนดเวลา ให้หลักประกันนี้ตกเป็นของแผ่นดิน^{๓๙}

ในการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้าง มีหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในพระราชกำหนดฉบับนี้ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานจะนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศได้ต่อเมื่อได้ทำสัญญานำคนต่างด้าวมาทำงานกับผู้ที่จะเป็นนายจ้างของคนต่างด้าวแล้ว โดยจะต้องมีรายชื่อของคนต่างด้าวที่

^{๓๘} มาตรา ๒๘ วรรค ๑ , วรรค ๒

^{๓๙} มาตรา ๓๘

จะเดินทางมาทำงาน พร้อมทั้งระบุสัญชาติและเลขที่หนังสือเดินทางของคนต่างด้าวด้วย โดยที่นายจ้างซึ่งจะรับคนต่างด้าวมาทำงานจะต้องไม่เป็นผู้ประกอบกิจการรับเหมาแรงงานหรือรับเหมาค่าแรง และจะนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานได้เฉพาะตามจำนวนและตามรายชื่อที่ปรากฏอยู่ในสัญญาเท่านั้น

เมื่อจะนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงาน ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานจะต้องส่งสำเนาสัญญานำคนต่างด้าวมาทำงานให้นายทะเบียน ถ้าจำเป็น ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานจะขอให้นายทะเบียนรับรองสัญญาและความมีอยู่จริงของนายจ้างและงานของนายจ้างให้ด้วยก็ได้ โดยนายทะเบียนจะออกหนังสือรับรองให้เมื่อได้ตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยแล้ว มีนายจ้างและงานอยู่จริง และเมื่อผู้รับอนุญาตได้รับรายชื่อและเลขที่หนังสือเดินทางของคนต่างด้าวแล้ว จะต้องแจ้งนายทะเบียนเพื่อแจ้งให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบต่อไป^{๔๐}

(๒) เมื่อผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานได้ส่งมอบคนต่างด้าวให้นายจ้างแล้ว ปรากฏว่า

- นายจ้างไม่รับคนต่างด้าวนั้นเข้าทำงาน หรือ
- คนต่างด้าวออกจากงานไม่ว่าด้วยเหตุใด

โดยเหตุดังกล่าวนี้ มิใช่เนื่องมาจากความผิดของลูกจ้างและคนต่างด้าวนั้นประสงค์จะทำงานกับนายจ้างรายอื่น ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานอาจจัดให้คนต่างด้าวนั้นทำงานกับนายจ้างรายอื่นได้ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่นายจ้างไม่รับเข้าทำงาน แต่ระยะเวลาการทำงานกับนายจ้างรายใหม่ ต้องไม่เกินกำหนดระยะเวลาตามสัญญานำคนต่างด้าวมาทำงาน^{๔๑} และเมื่อผู้รับอนุญาตได้จัดให้คนต่างด้าวทำงานกับนายจ้างรายใหม่เรียบร้อยแล้ว ต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบตามแบบที่อธิบดีกำหนด ถ้าไม่กระทำ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท^{๔๒}

(๓) ในกรณีที่นายจ้างไม่รับคนต่างด้าวเข้าทำงาน หรือคนต่างด้าวไม่ยินยอมทำงานกับนายจ้างที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานจัดส่งให้ และคนต่างด้าวนั้นไม่ได้ทำงานกับนายจ้างรายใหม่ภายในกำหนดเวลา ถือว่าการได้รับอนุญาตให้อยู่ราชอาณาจักรของคนต่างด้าวนั้นเป็นอันสิ้นสุดลงตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานต้องจัดส่งคนต่างด้าวนั้นกลับไปยังประเทศต้นทางภายในเจ็ดวันนับแต่พ้นกำหนดเวลาการทำงานกับนายจ้างรายใหม่ และต้องส่งหลักฐานการออกนอกราชอาณาจักรของคนต่างด้าวให้นายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันส่งคนต่างด้าวนั้นกลับ ถ้าผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่ส่งหลักฐานการออกนอกราชอาณาจักรภายในกำหนดเวลา จะต้องชำระค่าปรับทางปกครองต่อนายทะเบียนวันละหนึ่งพันบาทต่อคนต่างด้าวหนึ่งคน จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง แต่ไม่เกินสองหมื่นบาทต่อคนต่างด้าวหนึ่งคน^{๔๓} แต่ถ้าผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่อาจดำเนินการดังกล่าวได้ ต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสามวันนับแต่พ้นกำหนดเวลาการทำงานกับนายจ้างรายใหม่ ซึ่งนาย

^{๔๐} มาตรา ๔๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๔๑} มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง, สอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๔๒} มาตรา ๑๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๔๓} มาตรา ๕๐ วรรค ๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

ทะเบียนจะได้แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการเพื่อให้มีการส่งคนต่างด้าวนั้นออกนอกราชอาณาจักรโดยเร็ว โดยผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมานำมาทำงานจะต้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เกินอัตราที่อธิบดีกำหนด^{๔๔} ถ้าไม่ปฏิบัติตามนี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทต่อคนต่างด้าวหนึ่งคน^{๔๕}

(๔) เมื่อคนต่างด้าวทำงานกับนายจ้างจนครบกำหนดตามสัญญาการนำคนต่างด้าวมานำมาทำงานกับนายจ้างในประเทศหรือตามสัญญาจ้างแล้ว ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมานำมาทำงานหรือนายจ้างรายสุดท้ายที่เป็นผู้วางหลักประกันไว้ จะต้องจัดส่งคนต่างด้าวนั้นกลับไปยังประเทศต้นทาง เว้นแต่จะมีการต่ออายุสัญญาจ้างหรือคนต่างด้าวนั้นจะทำงานกับนายจ้างรายใหม่ภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่เลิกทำงานกับนายจ้างรายเดิม^{๔๖}

(๕) ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมานำมาทำงานเลิกประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมานำมาทำงาน ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมานำมาทำงานจะต้องแสดงหลักฐานว่าได้ส่งคนต่างด้าวกลับไปยังประเทศต้นทางแล้วโดยเร็ว แต่ต้องไม่ช้ากว่าสองปีนับแต่วันที่เลิกประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมานำมาทำงานเพือนายทะเบียนจะได้คืนหลักประกันให้แก่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมานำมาทำงาน แต่ถ้าผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมานำมาทำงานไม่สามารถแสดงหลักฐานการส่งคนต่างด้าวกลับไปให้นายทะเบียนได้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว หลักประกันนั้นจะตกเป็นของกองทุนเพื่อใช้จ่ายในการส่งคนต่างด้าวออกนอกราชอาณาจักรต่อไป แต่ถ้าผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมานำมาทำงานแสดงหลักฐานการส่งคนต่างด้าวกลับไปได้เพียงบางส่วนภายในกำหนดเวลาดังกล่าว อธิบดีกรมการจัดหางานจะคืนหลักประกันให้ตามอัตราส่วนและวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง^{๔๗}

(๖) ห้ามผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมานำมาทำงาน หรือลูกจ้างซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการนำคนต่างด้าวมานำมาทำงานเรียกหรือรับเงิน หรือทรัพย์สินอื่นใดจากนายจ้าง หรือคนต่างด้าว^{๔๘} เว้นแต่ค่าบริการและค่าใช้จ่ายตามรายการและอัตราที่อธิบดีกรมการจัดหางานประกาศกำหนด ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และปรับสองเท่าของเงินหรือมูลค่าทรัพย์สินอย่างอื่นที่เรียก หรือรับไว้จากนายจ้างหรือคนต่างด้าว หรือค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายที่เรียกเกินกว่าอัตราที่อธิบดีกรมการจัดหางานประกาศกำหนด^{๔๙} และให้ศาลสั่งให้ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมานำมาทำงานหรือลูกจ้างดังกล่าวซึ่งกระทำความผิด คืนเงินหรือทรัพย์สินที่เรียกเก็บโดยไม่ชอบให้นายจ้างหรือคนต่างด้าวแล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมานำมาทำงานไม่คืนเงินหรือทรัพย์สินตามคำสั่งศาลภายในสามสิบวันเมื่อนายจ้างหรือคนต่างด้าวนั้นร้องขอ ให้อธิบดีกรมการจัดหางานหักหลักประกันของผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมานำมาทำงานผู้นั้นเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งของศาลก็ได้^{๕๐}

^{๔๔} มาตรา ๕๐ วรรค ๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๔๕} มาตรา ๑๑๕/๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๔๖} มาตรา ๕๕ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๔๗} มาตรา ๕๕ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๔๘} มาตรา ๔๒

^{๔๙} มาตรา ๑๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๕๐} มาตรา ๑๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

(๓) เมื่อผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานได้ส่งมอบคนต่างด้าวให้กับนายจ้างแล้ว ต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ส่งมอบคนต่างด้าวให้นายจ้างตามรายการที่อธิบดีกรมการจัดหางานประกาศกำหนด^{๕๑} ฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท^{๕๒}

(๔) ต้องใช้ชื่อ คำแสดงชื่อ หรือคำอื่นใดในการประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศว่า “บริษัทนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ” และจะใช้ถ้อยคำ หรืออักษรต่างประเทศอื่น ๆ ที่มีความหมาย เช่นเดียวกันประกอบได้ด้วยก็ได้^{๕๓} ถ้าไม่ใช้ชื่อตามที่กำหนดไว้นี้ระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท^{๕๔}

๒.๒.๑.๒ การที่นายจ้างนำคนต่างด้าวมาทำงานกับตนในประเทศ

นอกจากนายจ้างจะรับคนต่างด้าวมาทำงานโดยผ่านการนำเข้าคนต่างด้าวจากผู้ได้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศแล้ว นายจ้างยังอาจนำคนต่างด้าวมาทำงานกับตนได้ด้วยตนเองโดย

(๑) นายจ้าง ผู้ซึ่งมิใช่ผู้ประกอบการรับเหมาแรงงานหรือรับเหมาค่าแรงผู้ประสงค์จะนำคนต่างด้าวจากต่างประเทศมาทำงานในประเทศตามบันทึกความตกลงหรือบันทึกความเข้าใจที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศจะต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบถึงจำนวนประเทศที่คนต่างด้าวมียกนที่อยู่ งานที่ประสงค์จะให้คนต่างด้าวมาทำ และรายการอื่นตามที่อธิบดีกรมการจัดหางานกำหนด^{๕๕}

(๒) นายจ้างซึ่งประสงค์จะจ้างคนต่างด้าวเพื่อทำงานประเภทที่มีคนงานที่มีสัญชาติไทยขึ้นทะเบียนเพื่อทำงานในประเภทและท้องที่เดียวกันไว้กับกรมการจัดหางาน ถ้าจำนวนคนทำงานนั้นมีตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป จะจ้างคนต่างด้าวได้ไม่เกินร้อยละยี่สิบ เว้นแต่จะได้ชำระค่าธรรมเนียมพิเศษตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง^{๕๖}

(๓) ในกรณีที่ไม่ต้องชำระค่าธรรมเนียมหรือได้ชำระค่าธรรมเนียมดังกล่าวแล้ว นายจ้างต้องดำเนินการเพื่อให้ทราบชื่อและเลขที่หนังสือเดินทางของคนต่างด้าวที่จะเดินทางเข้ามาทำงานและแจ้งให้นายทะเบียนทราบเพื่อแจ้งให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบต่อไป โดยที่อธิบดีกรมการจัดหางานจะกำหนดให้นายจ้างที่นำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานประเภทที่กำหนดไว้ข้างหลักประกันตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อประกันการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายนี้ด้วยก็ได้^{๕๗}

^{๕๑} มาตรา ๔๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๕๒} มาตรา ๑๐๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๕๓} มาตรา ๔๔

^{๕๔} มาตรา ๑๐๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๕๕} มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๕๖} มาตรา ๑๑ วรรค ๒ และ ๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๕๗} มาตรา ๔๖ วรรค ๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

(๔) นายจ้างต้องจัดทำสัญญาจ้างเป็นหนังสือโดยอย่างน้อยต้องมีรายการตามที่อธิบดีกรมการ
จัดหางานกำหนดโดยเก็บสัญญาจ้างไว้ ณ ที่ทำการของนายจ้าง เพื่อให้ให้นายจ้างหรือพนักงานเจ้าหน้าที่
ตรวจสอบ และสำเนาให้ลูกจ้างไว้ด้วย^{๕๘}

(๕) เมื่อคนต่างด้าวออกจากงานไม่ว่าด้วยเหตุใด นายจ้างต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบ
ห้าวันนับแต่วันที่ออกจากงานพร้อมทั้งระบุเหตุที่ออกด้วย^{๕๙}

(๖) ถ้าหลักประกันดังกล่าวลดลงเพราะได้ใช้จ่ายไปในการที่อธิบดีกรมการจัดหางานต้อง
จัดส่งคนต่างด้าวกลับไปยังประเทศต้นทาง เพราะนายจ้างมิได้จัดส่งคนต่างด้าวซึ่งไม่ได้ทำงานกับตน
แล้วกลับไปยังประเทศต้นทาง อธิบดีกรมการจัดหางานจะสั่งเป็นหนังสือให้นายจ้างวางหลักประกัน
เพิ่มจนครบจำนวนเงินที่กำหนดให้วางไว้ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง ถ้านายจ้างได้รับคำสั่ง
แล้วไม่วางหลักประกันเพิ่มให้ครบจำนวนเงินที่สั่ง นายจ้างผู้นั้นจะต้องชำระเงินเพิ่มอีกร้อยละสองต่อ
เดือนจนกว่าจะวางหลักประกันเพิ่มจนครบถ้วน^{๖๐}

(๗) นายจ้างสามารถขอรับหลักประกันที่วางไว้คืนได้ แต่จะต้องปรากฏว่านายจ้างไม่มี
ความรับผิดที่ต้องชดใช้ตามกฎหมายฉบับนี้แล้วโดยอธิบดีกรมการจัดหางานจะต้องตรวจสอบก่อนแล้ว
จึงมีหนังสือแจ้งให้นายจ้างมารับหลักประกันคืนภายในห้าปี นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากอธิบดีกรมการ
จัดหางาน ถ้าไม่มารับหลักประกันคืนภายในกำหนดเวลาดังกล่าว หลักประกันนี้จะตกเป็นของ
แผ่นดิน^{๖๑}

(๘) นายจ้างซึ่งเป็นผู้นำคนต่างด้าวมาทำงานกับตนในประเทศจะเรียกหรือรับเงินหรือทรัพย์สิน
อื่นใดที่เกี่ยวกับการนำคนต่างด้าวมาทำงานจากคนต่างด้าวไม่ได้ เว้นแต่เป็นค่าใช้จ่ายที่อยู่ในความรับผิดชอบ
ของคนต่างด้าวที่นายจ้างได้ออกให้ไปก่อน ได้แก่ ค่าหนังสือเดินทาง ค่าตรวจสุขภาพ ค่าใบอนุญาตทำงาน
หรือค่าใช้จ่ายอื่นทำนองเดียวกัน ตามที่อธิบดีกรมการจัดหางานประกาศกำหนด โดยนายจ้างสามารถที่จะหัก
ได้จากค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด หรือค่าล่วงเวลาในวันหยุด ที่คนต่างด้าวมียศได้รับตามอัตราที่
จ่ายจริง แต่จะหักได้ไม่เกินร้อยละสิบของเงินที่คนต่างด้าวมียศได้รับในแต่ละเดือน รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการ
เดินทางที่นายจ้างออกให้ไปก่อน ถ้านายจ้างมิได้มีข้อตกลงว่าจะออกให้ นายจ้างก็หักจากเงินที่คนต่างด้าวมียศ
ได้รับได้เช่นเดียวกัน^{๖๒} ถ้านายจ้างฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนและปรับสองเท่าของเงินหรือ
มูลค่าทรัพย์สินที่เรียกหรือรับไว้จากคนต่างด้าว หรือหักไว้เกินกว่าอัตราที่กำหนดและศาลจะสั่งให้นายจ้างคืน
เงินหรือทรัพย์สินที่เรียกเก็บโดยไม่ชอบให้แก่คนต่างด้าว ถ้านายจ้างไม่คืนเงินหรือทรัพย์สินตามคำสั่งศาล
ภายในสามสิบวันเมื่อคนต่างด้าวนั้นร้องขอ อธิบดีกรมการจัดหางานสามารถหักหลักประกันของนายจ้างผู้นั้น
เพื่อปฏิบัติตามคำสั่งของศาลได้^{๖๓}

^{๕๘} มาตรา ๔๖ วรรค ๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๕๙} มาตรา ๔๖ วรรค ๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๖๐} มาตรา ๔๗

^{๖๑} มาตรา ๔๘

^{๖๒} มาตรา ๔๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๖๓} มาตรา ๑๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

(๙) เมื่อผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานได้นำคนต่างด้าวมาส่งมอบให้นายจ้างตามสัญญา นำคนต่างด้าวมาทำงานแล้วปรากฏว่า

- นายจ้างไม่รับคนต่างด้าวเข้าทำงาน
- คนต่างด้าวไม่ยินยอมทำงานกับนายจ้าง
- คนต่างด้าวออกจากงานไม่ว่าด้วยเหตุใด

นายจ้างจะต้องแจ้งให้ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานและนายทะเบียนทราบภายใน เจ็ดวันนับแต่วันที่มีเหตุดังกล่าว^{๖๔}

(๑๐) เมื่อคนต่างด้าวทำงานกับนายจ้างจนครบกำหนดตามสัญญาการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับ นายจ้างในประเทศหรือสัญญาจ้างแล้ว นายจ้างรายสุดท้ายที่วางหลักประกันจะต้องจัดส่งคนต่างด้าวนั้น กลับไปยังประเทศต้นทาง เว้นแต่จะมีการต่ออายุสัญญาจ้างหรือคนต่างด้าวนั้นจะทำงานกับนายจ้างรายใหม่^{๖๕} นายจ้างผู้ละเลยไม่ดำเนินการจัดส่งคนต่างด้าวกลับไปยังประเทศต้นทางดังกล่าวต้องระวางโทษปรับไม่เกิน หนึ่งแสนบาทต่อคนต่างด้าวหนึ่งคน^{๖๖}

(๑๑) ถ้านายจ้างรายสุดท้ายที่วางหลักประกันไม่จัดส่งคนต่างด้าวกลับไปยังประเทศต้นทาง นายจ้างผู้นั้นต้องชำระค่าใช้จ่ายในการจัดส่งคนต่างด้าวกลับไปยังประเทศต้นทางตามที่นายทะเบียนได้ใช้จ่าย ไปในการจัดส่งคนต่างด้าวกลับไปยังประเทศต้นทางแทนนายจ้าง เมื่อได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียนหรือ พนักงานเจ้าหน้าที่ ถ้านายจ้างไม่นำเงินมาชำระภายในกำหนดเวลาจะถูกหักจากหลักประกันที่วางไว้^{๖๗}

๒.๒.๒ การทำงานของคนต่างด้าว

การทำงานของคนต่างด้าว หมายถึง การที่บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทยประกอบอาชีพใดๆ ไม่ว่าจะ มีนายจ้างหรือไม่ แต่ไม่รวมถึงการประกอบธุรกิจของผู้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจ ของคนต่างด้าว^{๖๘} แต่คนต่างด้าวจะทำได้เฉพาะงานที่ไม่ได้ห้ามคนต่างด้าวทำตามรัฐธรรมนูญโดยความเห็นชอบ ของคณะกรรมการประกาศกำหนดงานที่ห้ามคนต่างด้าวทำ โดยจะห้ามเด็ดขาดหรือห้ามโดยมีเงื่อนไขอย่างใด ก็ได้ แต่จะต้องคำนึงถึงความมั่นคงของชาติ โอกาสในการประกอบอาชีพและวิชาชีพของคนไทย การส่งเสริม ภูมิปัญญาและเอกลักษณ์ไทย และความต้องการแรงงานต่างด้าวที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ รวมถึงลดทั้ง ความผูกพันหรือพันธกรณีที่ประเทศไทยมีอยู่ในลักษณะถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติประกอบด้วย^{๖๙}

ในกรณีพิเศษเฉพาะเรื่องที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของ ประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

^{๖๔} มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๖๕} มาตรา ๕๕ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๖๖} มาตรา ๑๑๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๖๗} มาตรา ๕๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๖๘} มาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๖๙} มาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

จะอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามาทำงานในราชอาณาจักรภายใต้เงื่อนไขใดๆ หรือจะยกเว้นไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามพระราชกำหนดนั้นในกรณีใดๆ ก็ได้^{๗๐}

(๑) คนต่างด้าวจะทำงานได้ต่อเมื่อมีใบอนุญาตทำงานแล้วเท่านั้น^{๗๑}

(๒) คนต่างด้าวซึ่งจะขอรับใบอนุญาตทำงานต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และไม่เคยได้รับโทษจากการกระทำความผิดฐานทำงานโดยไม่มีใบอนุญาตหรือทำงานโดยไม่มีสิทธิที่จะทำได้ เว้นแต่ได้พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีก่อนวันขอรับใบอนุญาตทำงานหรือเป็นคนต่างด้าวที่นายทะเบียนอนุญาตให้ทำงานได้เป็นกรณีพิเศษ^{๗๒}

(๓) คนต่างด้าวซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรหรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองซึ่งมิใช่เพื่อการท่องเที่ยวหรือการเดินทางผ่านราชอาณาจักร จะทำงานได้ก็แต่เฉพาะงานที่ได้มีประกาศห้ามคนต่างด้าวทำเท่านั้น และต้องได้รับอนุญาตทำงานด้วย^{๗๓}

(๔) คนต่างด้าวซึ่งอยู่นอกราชอาณาจักรซึ่งประสงค์จะขออนุญาตทำงานในราชอาณาจักรอาจยื่นคำขออนุญาตและชำระค่าธรรมเนียมผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้^{๗๔}

(๕) นายจ้างผู้ประสงค์จะจ้างคนต่างด้าวมาทำงานในกิจการของตนในราชอาณาจักร สามารถที่จะยื่นคำขออนุญาตทำงานและชำระค่าธรรมเนียมแทนคนต่างด้าวได้^{๗๕}

(๖) คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเพื่อทำงานอันมีลักษณะจำเป็นหรือเร่งด่วน หรือเป็นงานเฉพาะกิจตามที่อธิบดีกรมการจัดหางานประกาศกำหนดที่มีระยะเวลาการทำงานให้เสร็จสิ้นภายในสัปดาห์วัน จะทำงานนั้นได้เมื่อได้มีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบ แต่ถ้านั้นไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาสัปดาห์วัน อาจขอขยายเวลาได้อีกแต่ไม่เกินสัปดาห์วัน โดยแจ้งให้นายทะเบียนทราบก่อนครบกำหนดสัญญา^{๗๖} ฝ่าฝืนระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท^{๗๗}

(๗) ในกรณีที่คนต่างด้าวได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน กฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม หรือกฎหมายอื่น หน่วยงานที่รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นๆ ต้องแจ้งต่อนายทะเบียนโดยไม่ชักช้า ซึ่งนายทะเบียนจะได้ออกใบอนุญาตให้ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ในระหว่างที่ดำเนินการแจ้งและออกใบอนุญาตนี้ คนต่างด้าวเหล่านี้สามารถที่จะทำงานไปพลางก่อนได้ ถ้ามีการขยายระยะเวลาทำงาน หน่วยงานนั้นๆ จะต้องแจ้งต่อนายทะเบียนโดยด่วนเพื่อขยายระยะเวลาทำงานนั้นไว้ในใบอนุญาต^{๗๘}

^{๗๐} มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๗๑} มาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๗๒} มาตรา ๖๔/๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๗๓} มาตรา ๕๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๗๔} มาตรา ๖๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๗๕} มาตรา ๖๐ วรรค ๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๗๖} มาตรา ๖๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๗๗} มาตรา ๑๑๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๗๘} มาตรา ๖๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

(๘) สำหรับคนต่างด้าวที่

- ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศและได้รับการผ่อนผันให้ไปประกอบอาชีพ ณ ที่ใด แทนการเนรเทศ หรือ อยู่ในระหว่างรอกการเนรเทศ
- เข้ามาหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง แต่ได้รับอนุญาตให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเพื่อรอการส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง^{๗๕}

อาจขออนุญาตต่อนายทะเบียนเพื่อทำงานตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการโดยคำนึงถึงความมั่นคงของชาติ ผลกระทบต่อสังคมและมนุษยธรรม และเมื่อนายทะเบียนออกใบอนุญาตทำงานให้แล้ว ต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองทราบ^{๗๖}

(๙) คนต่างด้าวที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

- ถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ หรือตามกฎหมายอื่น
- เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ หรือตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ
- คนต่างด้าวซึ่งได้รับสถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายตามประกาศกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง
- คนต่างด้าวซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน และได้รับบัตรประจำตัวตามระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ซึ่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

อาจขออนุญาตต่อนายทะเบียนเพื่อทำงานได้ แต่คณะรัฐมนตรีจะกำหนดมิให้ทำงานบางประเภทหรือทำโดยมีเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ โดยต้องคำนึงถึงความมั่นคงของชาติ ผลกระทบต่อสังคม และมนุษยธรรม^{๗๗}

(๑๐) ในกรณีที่รัฐมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้ใดหรือจำพวกใด เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรได้ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือยกเว้นให้คนต่างด้าวผู้ใด หรือจำพวกใด ไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง คณะรัฐมนตรีจะกำหนดให้คนต่างด้าวผู้นั้นหรือจำพวกนั้นที่มีใช้คนต่างด้าวซึ่งได้รับสถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือคนต่างด้าวซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนและได้รับบัตรประจำตัวตามระเบียบสำนักทะเบียนกลาง คนต่างด้าวซึ่งเกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามกฎหมาย หรือคนต่างด้าวที่ถูกถอนสัญชาติ ขออนุญาตทำงานได้โดยคณะรัฐมนตรีจะกำหนดประเภทของงานที่คนต่างด้าวอาจทำได้ไว้ด้วยก็ได้ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม^{๗๘}

^{๗๕} มาตรา ๖๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๗๖} มาตรา ๖๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๗๗} มาตรา ๖๓/๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๗๘} มาตรา ๖๓/๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

(๑๑) คนต่างด้าวซึ่งเป็นคนสัญชาติของประเทศที่มีชายแดนติดกับประเทศไทย ถ้าได้เข้ามาในราชอาณาจักรโดยมีบัตรผ่านแดน หรือบัตรอื่นใดทำนองเดียวกันที่อธิบดีกรมการจัดหางานกำหนด อาจได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนให้ทำงานในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวในช่วงระยะเวลาหรือตามฤดูกาลและในท้องถิ่นที่กำหนดได้ แต่จะใช้บังคับกับท้องถิ่นใด สำหรับคนต่างด้าวสัญชาติใด เพื่อทำงานประเภทหรือลักษณะใด โดยมีเงื่อนไขอย่างใด ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา^{๘๓}

(๑๒) ผู้รับอนุญาตให้ทำงานมีหน้าที่ที่จะต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบถึงผู้เป็นนายจ้าง สถานะการทำงานของนายจ้าง และลักษณะงานหลักที่ทำภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เข้าทำงาน และต้องแจ้งทุกครั้งที่เปลี่ยนนายจ้าง^{๘๔} ถ้าฝ่าฝืนระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท^{๘๕}

(๑๓) ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานยื่นคำขอรับใบอนุญาตทำงานแทนคนต่างด้าวที่จะเข้ามาทำงานได้ ถ้าได้แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ สัญชาติ เลขที่หนังสือเดินทางของคนต่างด้าว สัญญานำคนต่างด้าวมาทำงานแล้ว^{๘๖}

(๑๔) คนต่างด้าวที่มาทำงานกับนายจ้างทั้งจากการที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานกับที่นายจ้างนำเข้ามาทำงานเอง ถ้าออกจากงานก่อนครบกำหนดสัญญาจ้าง จะทำงานกับนายจ้างอื่นใดมิได้ เว้นแต่จะพิสูจน์ให้นายทะเบียนเห็นว่าเป็นความผิดของนายจ้างหรือได้ชำระค่าเสียหายให้นายจ้างเต็มแล้ว นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ใหม่ หรือสลักหลังใบอนุญาตทำงานเพื่อแสดงถึงสิทธิในการเปลี่ยนนายจ้างให้^{๘๗}

(๑๕) คนต่างด้าวซึ่งไม่มีสิทธิเปลี่ยนนายจ้างหรือมีสิทธิเปลี่ยนนายจ้าง แต่ไม่ได้ทำงานกับนายจ้างรายอื่นภายในสามสิบวัน ใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าวนั้นจะสิ้นสุดลงนับแต่วันที่คนต่างด้าวออกจากงานหรือไม่ได้ทำงานกับนายจ้างรายอื่นภายในสามสิบวัน และให้ถือว่าการได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรสิ้นสุดลงตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองด้วย^{๘๘}

๒.๓ ใบอนุญาต

ใบอนุญาตตามกฎหมายฉบับนี้มีอยู่ ๒ ประเภทคือ

๒.๓.๑ ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน

หมายความว่า ใบอนุญาตที่ออกให้แก่ผู้ได้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศซึ่งหมายถึงผู้ประกอบการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ ซึ่งได้รับใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน^{๘๙} บุคคลอื่นที่มีได้เป็นผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานใน

^{๘๓} มาตรา ๖๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๘๔} มาตรา ๖๔/๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๘๕} มาตรา ๑๑๙/๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๘๖} มาตรา ๔๑ วรรค ๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๘๗} มาตรา ๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๘๘} มาตรา ๕๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๘๙} มาตรา ๕

ประเทศจะประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศไม่ได้^{๙๐} ถ้าฝ่าฝืนระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปี หรือปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหกแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ^{๙๑}

(๑) ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานมีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน แต่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานต้องเสียค่าธรรมเนียมเป็นรายปีตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง^{๙๒}

(๒) ถ้าประสงค์ที่จะขอต่ออายุใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานจะต้องยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุไม่น้อยกว่าสามสิบวัน และเมื่อได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตแล้วสามารถที่จะประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าจะได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากอธิบดีกรมการจัดหางาน^{๙๓}

(๓) ในกรณีที่ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานได้สูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด ในสาระสำคัญ ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานต้องยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบถึงการสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด^{๙๔}

(๔) ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานต้องแสดงใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สำนักงานตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน^{๙๕} บุคคลอื่นซึ่งมิใช่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานจะโฆษณาการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศไม่ได้^{๙๖} ระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ^{๙๗}

(๕) ผู้ใดหลอกลวงผู้อื่นว่าสามารถนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ หรือสามารถหาลูกจ้างซึ่งเป็นคนต่างด้าวให้มาทำงานกับนายจ้างได้โดยได้รับเงินหรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากผู้ถูกหลอกลวงต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่หกแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาทต่อคนต่างด้าวหนึ่งคนหรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้การหลอกลวงนี้ได้กระทำโดยร่วมกันตั้งแต่สามคนขึ้นไปหรือโดยสมาชิกขององค์กรอาชญากรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ต้องระวางโทษหนักกว่าโทษที่กฎหมายกำหนดไว้กึ่งหนึ่ง^{๙๘} และสำหรับผู้สนับสนุนการกระทำความผิดกล่าวมานี้ไม่ว่าการกระทำของตัวการผู้นั้นจะได้กระทำนอกราชอาณาจักรหรือในราชอาณาจักรก็ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปี หรือปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหกแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ^{๙๙}

(๖) ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการขออนุญาตเป็นผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ อธิบดีกรมการจัดหางานมี

^{๙๐} มาตรา ๒๖ วรรค ๑

^{๙๑} มาตรา ๑๐๕

^{๙๒} มาตรา ๓๐ วรรค ๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๙๓} มาตรา ๓๐ วรรค ๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๙๔} มาตรา ๓๑

^{๙๕} มาตรา ๓๒

^{๙๖} มาตรา ๒๕

^{๙๗} มาตรา ๑๐๔

^{๙๘} มาตรา ๑๒๘

^{๙๙} มาตรา ๑๒๙

อำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศได้ไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน^{๑๐๐} แต่ถ้าผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานกระทำความผิดตามกฎหมายนี้และอยู่ในระหว่างการดำเนินคดีอาบัติกรมการจัดหางานสั่งพักใช้ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานได้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด^{๑๐๑}

(๗) อธิบดีกรมการจัดหางานสั่งเพิกถอนใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานได้ในกรณีดังต่อไปนี้^{๑๐๒}

(๗.๑) ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่ปฏิบัติหรือจัดการแก้ไขให้ถูกต้องตามคำสั่งของอธิบดีกรมการจัดหางาน

(๗.๒) ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานเคยถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานมาแล้วยังไม่เกินหนึ่งปีหรือเคยถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานแล้วสองครั้งและมีเหตุที่จะต้องถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานอีก

(๗.๓) ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายของประเทศต้นทาง มีส่วนรู้เห็น หรือเป็นผู้สนับสนุนการไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องดังกล่าวในการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ และอธิบดีกรมการจัดหางานได้มีหนังสือแจ้งเตือนให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายของประเทศต้นทาง หรือห้ามมีส่วนเกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าวข้างต้นแล้ว แต่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่ปฏิบัติตามหนังสือแจ้งเตือนของอธิบดีกรมการจัดหางานภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งเตือนนั้น

(๗.๔) ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานฝ่าฝืนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานโดยดำเนินการเกี่ยวกับการนำคนต่างด้าวมาทำงานในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ

(๗.๕) อธิบดีกรมการจัดหางานเห็นว่าการที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชกำหนดนี้ หรือกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชกำหนดนี้เป็นกรณีที่น่าร้ายแรง

(๗.๖) อธิบดีกรมการจัดหางานเห็นว่าผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่สามารถปฏิบัติตามพระราชกำหนดนี้ หรือกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชกำหนดนี้ได้

คำสั่งพักใช้และเพิกถอนใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานได้รับนั้น ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานมีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวและให้คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีเป็นที่สุด^{๑๐๓}

๒.๓.๒ ใบอนุญาตทำงาน

หมายความว่า ใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว^{๑๐๔}ที่ออกให้บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทยและได้รับอนุญาตให้ทำงานในประเทศไทยซึ่งเรียกว่าผู้รับอนุญาตให้ทำงาน^{๑๐๕}ซึ่งคนต่างด้าวทุกคนจะทำงานได้ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตทำงานแล้วเท่านั้น และจะต้องทำงานตามที่มีสิทธิเท่านั้น^{๑๐๖}

^{๑๐๐} มาตรา ๘๖

^{๑๐๑} มาตรา ๘๗

^{๑๐๒} มาตรา ๘๘

^{๑๐๓} มาตรา ๙๔

ถ้าคนต่างด้าวทำงานโดยไม่มีใบอนุญาตทำงาน หรือทำงานนอกเหนือจากที่มีสิทธิจะทำได้ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาท และเมื่อได้ชำระค่าปรับแล้ว จะต้องส่งคนต่างด้าวนั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรโดยเร็ว เว้นแต่เป็นคนต่างด้าวซึ่งนายทะเบียนอนุญาตตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานกำหนด แต่ถ้าคนต่างด้าวซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดยินยอมเดินทางกลับออกไปนอกราชอาณาจักร ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการเปรียบเทียบปรับตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการร่วมกำหนด ซึ่งคณะกรรมการร่วมนี้ประกอบด้วย ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็น ประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็น กรรมการผู้แทน กรรมการจัดหางาน เป็น กรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเปรียบเทียบปรับที่คณะกรรมการร่วมกำหนดนี้ จะต้องคำนึงถึงสภาพความร้ายแรงของการกระทำความผิด การกระทำความผิดซ้ำ และการป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดกลับมาก่อกระทำความผิดซ้ำอีก และต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วย

เมื่อคณะกรรมการร่วมดำเนินการเปรียบเทียบปรับแล้ว ต้องแจ้งให้กรมการจัดหางานทราบ และเมื่อได้ดำเนินการให้คนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรแล้ว ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา^{๑๐๖}

(๑) คนต่างด้าวซึ่งประสงค์จะขอใบอนุญาตทำงาน นายจ้างหรือผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานซึ่งจะยื่นขอใบอนุญาตทำงานแทนคนต่างด้าว จะต้องดำเนินการขออนุญาตต่อนายทะเบียนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยอาจจะใช้วิธีการยื่นทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้^{๑๐๗}

(๒) เมื่อนายทะเบียนพิจารณาเห็นสมควรออกใบอนุญาตให้ ใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าวจะมีอายุเท่ากับที่ผู้ขออนุญาตร้องขอ แต่ไม่เกินสองปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาตทำงาน^{๑๐๘}

(๓) สำหรับคนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศและได้รับการผ่อนผันให้ไปประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใดแทนการเนรเทศ หรืออยู่ในระหว่างรอการเนรเทศ หรือ คนต่างด้าวที่เข้ามาหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง แต่ได้รับอนุญาตให้พักอาศัยในราชอาณาจักรเพื่อรอการส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ซึ่งยื่นขอใบอนุญาตทำงาน ใบอนุญาตทำงานที่ออกให้จะมีอายุเท่ากับระยะเวลาที่ได้รับการผ่อนผัน แต่ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาตทำงาน และจะต่ออายุใบอนุญาตทำงานให้เท่าที่จำเป็นแต่ไม่เกินครั้งละหนึ่งปี^{๑๐๙}

(๔) คนต่างด้าวซึ่งถูกถอนสัญชาติ เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทย คนต่างด้าวซึ่งได้รับสถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือคนต่างด้าวซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

^{๑๐๔} มาตรา ๕

^{๑๐๕} มาตรา ๕

^{๑๐๖} มาตรา ๘

^{๑๐๗} มาตรา ๑๐๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๑๐๘} มาตรา ๕๙ วรรค ๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๑๐๙} มาตรา ๕๙ วรรค ๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๑๑๐} มาตรา ๖๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

และได้รับบัตรประจำตัวตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางดังกล่าวมาแล้ว ซึ่งประสงค์จะขอรับใบอนุญาตทำงาน ต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงโดยใบอนุญาตทำงานที่ออกให้จะมีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาตทำงานให้และต่ออายุใบอนุญาตทำงานได้คราวละห้าปี^{๑๑๑}

(๕) คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตหรือได้รับยกเว้นจากรัฐมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองให้อยู่ในราชอาณาจักรได้ และได้รับอนุญาตจากคณะรัฐมนตรีให้ทำงานบางประเภทได้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดังกล่าวมาแล้ว ยื่นขอรับใบอนุญาตทำงานได้ โดยใบอนุญาตทำงานนั้นจะมีอายุเท่าที่ผู้ขออนุญาตร้องขอแต่ไม่เกินสองปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาตทำงาน^{๑๑๒}

(๖) ค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาตทำงานและต่ออายุใบอนุญาตทำงานต้องเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่สำหรับคนต่างด้าวที่ถูกถอนสัญชาติ คนต่างด้าวซึ่งได้รับสถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือคนต่างด้าวซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนและได้รับบัตรประจำตัวตามระเบียบสำนักทะเบียนกลาง จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงานหรือค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตทำงาน แต่สำหรับคนต่างด้าวซึ่งเกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยจะได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมหรือไม่เพียงใดต้องเป็นไปตามกฎกระทรวง^{๑๑๓}

(๗) คนต่างด้าวซึ่งจะขอรับใบอนุญาตทำงาน นอกจากจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวมาแล้ว ถ้าในการออกใบอนุญาตทำงานมีความจำเป็นต้องมีการตรวจสอบสุขภาพของคนต่างด้าวก่อน คนต่างด้าวหรือนายจ้างของคนต่างด้าวจะต้องนำคนต่างด้าวไปตรวจสุขภาพ ณ สถานพยาบาลที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาลก่อน^{๑๑๔}

(๘) ผู้รับอนุญาตให้ทำงานซึ่งประสงค์จะทำงานต่อไปต้องยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตทำงานต่อนายทะเบียนก่อนที่ใบอนุญาตทำงานจะสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอต่อใบอนุญาตทำงานแล้ว สามารถที่จะทำงานนั้นต่อไปพลางก่อนจนกว่านายทะเบียนจะมีคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตทำงาน การต่ออายุใบอนุญาตทำงานนายทะเบียนจะต่อให้ตามระยะเวลาที่ผู้ขออนุญาตร้องขอแต่ไม่เกินครั้งละสองปี และกระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็นเท่านั้น^{๑๑๕}

(๙) ผู้รับอนุญาตให้ทำงานต้องสามารถแสดงใบอนุญาตทำงานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียนภายในระยะเวลาอันสมควรได้เสมอ^{๑๑๖} มิฉะนั้นระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท^{๑๑๗}

(๑๐) ถ้าใบอนุญาตทำงานสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ผู้รับอนุญาตให้ทำงานต้องยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตทำงานต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบถึงการสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด^{๑๑๘}

^{๑๑๑} มาตรา ๖๓/๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๑๑๒} มาตรา ๖๓/๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๑๑๓} มาตรา ๖๓/๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๑๑๔} มาตรา ๖๔/๑ วรรค ๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๑๑๕} มาตรา ๖๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๑๑๖} มาตรา ๖๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๑๑๗} มาตรา ๑๒๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

(๑๑) นอกจากคนต่างด้าวจะทำงานโดยไม่มีใบอนุญาตทำงานไม่ได้แล้ว กฎหมายยังกำหนดห้ามผู้ได้รับคนต่างด้าวทำงานโดยที่คนต่างด้าวนั้นไม่มีใบอนุญาตทำงาน^{๑๑๙} ฝ่าฝืนระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาทต่อคนต่างด้าวที่จ้างหนึ่งคน ถ้ากระทำความผิดซ้ำอีกต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงสองแสนบาทต่อคนต่างด้าวที่จ้างหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ และห้ามผู้นั้นจ้างคนต่างด้าวทำงานเป็นเวลาสามปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ แต่ผู้ซึ่งอาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกันกับผู้รับคนต่างด้าวเข้าทำงานดังกล่าวมาแล้ว ไม่มีความผิดในฐานะตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน^{๑๒๐} ทั้งนี้รวมถึงการให้คนต่างด้าวทำงานนอกเหนือจากที่มีสิทธิที่จะทำได้ด้วย

(๑๒) ถ้าผู้รับอนุญาตให้ทำงานฝ่าฝืนพระราชกำหนดนี้ หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการอนุญาต นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตทำงานได้^{๑๒๑}

(๑๓) ในกรณีที่นายทะเบียนไม่อนุญาตให้ทำงานและไม่ออกใบอนุญาตทำงานให้ ไม่ต่ออายุใบอนุญาตทำงาน หรือเพิกถอนใบอนุญาตทำงาน คนต่างด้าวซึ่งขอใบอนุญาตทำงานหรือผู้ซึ่งขออนุญาตแทนคนต่างด้าว หรือผู้รับอนุญาตให้ทำงาน มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำสั่งดังกล่าว คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีเป็นที่สุด^{๑๒๒}

๒.๔ กองทุนเพื่อบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว

กองทุนเพื่อการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวเป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนสำหรับใช้จ่ายเกี่ยวกับการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว^{๑๒๓}

๒.๔.๑ ที่มาของกองทุนเพื่อการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว

กองทุนเพื่อการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวประกอบไปด้วยเงินและทรัพย์สินดังต่อไปนี้^{๑๒๔}

(๑) เงินหรือทรัพย์สินที่โอนมาจากกองทุนเพื่อการส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑^{๑๒๕}

(๒) เงินเพิ่มที่เรียกเก็บจากผู้ที่ประสงค์จะจ้างคนต่างด้าวเพื่อทำงานประเภทที่มีคนหางานซึ่งมีสัญชาติไทยขึ้นทะเบียนเพื่อทำงานในประเภทและท้องที่เดียวกันไว้กับกรมการจัดหางานแล้ว ที่กำหนดว่าถ้าจำนวนคนทำงานดังกล่าวมีตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปจะจ้างคนต่างด้าวได้ไม่เกินร้อยละยี่สิบ เว้นแต่จะชำระค่าธรรมเนียมพิเศษ ถ้าไม่ปฏิบัติตามก็ต้องเก็บเงินเพิ่มอีกหนึ่งเท่าของจำนวนค่าธรรมเนียมที่ต้องชำระ และเงินเพิ่มจากการที่นายจ้างซึ่งนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศไม่วางหลักประกันเพิ่มภายในกำหนดเวลา

^{๑๑๘} มาตรา ๖๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๑๑๙} มาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๑๒๐} มาตรา ๑๐๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๑๒๑} มาตรา ๙๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๑๒๒} มาตรา ๙๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๑๒๓} มาตรา ๗๕

^{๑๒๔} มาตรา ๗๖

^{๑๒๕} มาตรา ๑๔๐

สามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งจากอธิบดีกรมการจัดหางานให้วางหลักประกันเพิ่มเนื่องจากหลักประกันที่ได้วางได้ลดลงเพราะได้จ่ายไปตามพระราชกำหนดนี้ และนายจ้างซึ่งนำคนต่างด้าวมาทำงานกับตนในประเทศผู้นี้ยังมีภาระต้องรับผิดชอบตามพระราชกำหนดนี้อยู่ รวมทั้งค่าปรับทางปกครองที่ปรับตามพระราชกำหนดนี้^{๑๒๖}

(๓) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(๔) เงินค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บได้ตามพระราชกำหนดนี้ตามที่กระทรวงการคลังอนุญาตให้นำไปใช้จ่ายได้โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

(๕) ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

(๖) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลที่จัดสรรให้ตามความจำเป็น

(๗) เงินหรือทรัพย์สินอื่นใดที่กองทุนได้รับไม่ว่าจะกรณีใด

เงินดังกล่าวนี้ไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

๒.๔.๒ วัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว

กองทุนเพื่อการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวมุ่งวัตถุประสงค์ ดังนี้

(๑) ช่วยเหลือคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาทำงานตามพระราชกำหนดนี้และถูกละเมิดสิทธิตามกฎหมายด้านแรงงาน

(๒) ส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักร

(๓) ช่วยเหลือและอุดหนุนหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชนที่เสนอโครงการหรือแผนงานใหม่ในการดำเนินการบริหารจัดการเกี่ยวกับการทำงาน การจัดสวัสดิการ การศึกษา การสาธารณสุข และการให้ความคุ้มครองด้านแรงงานแก่คนต่างด้าว

(๔) คืนให้แก่คนต่างด้าวที่ส่งเงินเข้ากองทุนเพื่อการส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ และเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินการดังกล่าว

(๕) บริหารกองทุน

(๖) บริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวตามพระราชกำหนดนี้

๒.๔.๓ คณะกรรมการกองทุนเพื่อการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว

เพื่อให้กองทุนการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการกองทุนเพื่อการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว^{๑๒๗}ขึ้นมา

๒.๔.๓.๑ องค์ประกอบของคณะกรรมการกองทุนเพื่อการบริหารจัดการการทำงานของ
คนต่างด้าว

คณะกรรมการกองทุนเพื่อการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว ประกอบไปด้วย

- ปลัดกระทรวงแรงงาน เป็น ประธานกรรมการ
- อธิบดีกรมการจัดหางาน เป็น รองประธานกรรมการ
- ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ เป็น กรรมการ

^{๑๒๖} มาตรา ๗๖ (๒) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๑๒๗} มาตรา ๗๘

- ผู้แทนกรมบัญชีกลาง เป็น กรรมการ
- ผู้แทนสำนักงบประมาณ เป็น กรรมการ
- ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็น กรรมการ
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินห้าคนซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ด้านละหนึ่งคน ดังนี้
 - แรงงาน
 - การคลัง
 - เศรษฐศาสตร์
 - การบริหาร
 - กฎหมาย

ซึ่งกรรมการกองทุนผู้ทรงคุณวุฒินี้จะมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีแต่อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน^{๑๒๘}

ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารแรงงานต่างด้าว กรรมการจัดหางาน เป็นกรรมการและเลขานุการ

โดยคณะกรรมการกองทุนอาจแต่งตั้งข้าราชการกรมการจัดหางานจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการได้

๒.๔.๓.๒ วาระการดำรงตำแหน่ง

นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระ กรรมการกองทุนผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- ตาย
- ลาออก
- เป็นบุคคลล้มละลาย
- เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- รัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่หรือทุจริต มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ
- ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก^{๑๒๙}

๒.๔.๓.๓ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนเพื่อการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว

คณะกรรมการกองทุนเพื่อการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว มีอำนาจหน้าที่ในการ^{๑๓๐}

(๑) กำหนดนโยบายกำกับดูแลการบริหารจัดการและติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

^{๑๒๘} มาตรา ๗๙

^{๑๒๙} มาตรา ๘๐

^{๑๓๐} มาตรา ๘๑

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขของการใช้จ่ายเงินของกองทุนตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๓) พิจารณาอนุมัติแผนการดำเนินงานประจำปี

(๔) พิจารณาจัดสรรเงินของกองทุนเพื่อใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๕) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การใช้จ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์ และการตรวจสอบภายในของกองทุนโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(๖) ออกระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินของกองทุนเพื่อใช้ในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการทำงานของคนต่างด้าวและการเบิกจ่ายเงินตรงในการดำเนินการดังกล่าว

๒.๔.๓.๔ การจัดการกองทุน

ในการจัดการกองทุนเพื่อการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวให้เป็นไปอย่างถูกต้องนั้น กฎหมายกำหนดให้

(๑) คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการกองทุนมอบหมายได้^{๑๓๑}

(๒) กรมการจัดหางานต้องจัดทำบัญชีของกองทุนให้เป็นไปตามระบบการบัญชีอย่างถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปและให้ส่งผู้สอบบัญชีภายในหกสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี^{๑๓๒}

(๓) สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้สอบบัญชีอิสระที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินให้ความเห็นชอบเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุน^{๑๓๓}

(๔) ผู้สอบบัญชีต้องรายงานผลการสอบบัญชีต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีและให้กรมการจัดหางานเผยแพร่งบการเงินที่ผู้สอบบัญชีรับรองแล้วภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีรับทราบ^{๑๓๔}

บทสรุป

สภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นผลให้ทัศนคติ ความเชื่อ ของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปมาก แนวคิดและนโยบายการวางแผนครอบครัวจากอดีตถึงปัจจุบันส่งผลให้อัตราการเกิดของประชากรต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้าน ประกอบกับการบริหารด้านการสาธารณสุขและการแพทย์ มีประสิทธิภาพและมาตรฐานที่ดี ประชากรผู้สูงวัยจึงมีอัตราสูง ถือได้ว่าประเทศไทยได้ก้าวสู่สังคมผู้สูงวัยแล้ว ประชากรวัยทำงานจึงมีอัตราต่ำเมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมดของประเทศ ผู้ใช้แรงงานชาวไทยก็ไม่นิยมทำงานที่ยากลำบาก สกปรก เสี่ยงภัยอันตราย ประเทศไทยจึงประสบภาวะขาดแคลนแรงงานเป็นจำนวนมาก ทางภาคอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เกษตรกรรม บริการ ขนส่ง ก่อสร้าง ฯลฯ หรือแม้แต่งานรับใช้ในบ้านเรือน จึงมีการนำแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ทั้งที่เข้าเมืองโดยถูกต้อง

^{๑๓๑} มาตรา ๘๒

^{๑๓๒} มาตรา ๘๓

^{๑๓๓} มาตรา ๘๔

^{๑๓๔} มาตรา ๘๕

ตามกฎหมายและผิดกฎหมาย แม้รัฐจะพยายามควบคุมและกำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้แรงงานต่างด้าวโดยการตราบทบัญญัติเกี่ยวกับการทำงานของคนต่างด้าวมาใช้บังคับ แต่ก็ขาดการรับรู้และปฏิบัติตาม ประกอบกับมาตรการการใช้บังคับกฎหมายยังขาดประสิทธิภาพ การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในภาพรวม จึงมีปัญหา มีการใช้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในทุกภาคส่วนทางเศรษฐกิจจำนวนมาก และหลายแห่ง หลายกิจการ ที่มีลักษณะที่ทำให้เกิดภาพลักษณ์ในทัศนะขององค์กรเอกชนและสื่อมวลชนต่างประเทศว่า เป็นกระบวนการค้ามนุษย์ ส่งผลให้ประเทศคู่ค้าหลายประเทศอ้างเป็นข้อกีดกันหรือลดความเชื่อถือ เป็นผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยค่อนข้างมาก จึงได้มีการตราพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ ขึ้น การกำหนดกฎหมายฉบับนี้ขึ้นมาก็โดยมุ่งหวังที่จะแก้ปัญหาการทำงานของคนต่างด้าว ให้ได้ทั้งระบบ ตั้งแต่การนำแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานทั้งในรูปของการประกอบธุรกิจการนำแรงงานต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศไทย หรือนายจ้างนำแรงงานต่างด้าวมาทำงานกับตนเอง และการขออนุญาตทำงานของแรงงานต่างด้าว

อย่างไรก็ดี การบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ในระยะแรก อาจจะมีผลกระทบต่อผู้ประกอบการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ นายจ้างหรือแรงงานต่างด้าวที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายซึ่งมีจำนวนมาก อาจต้องหยุดหรือชะลอการทำงานเพื่อดำเนินการตามกระบวนการทางกฎหมายให้ถูกต้องก่อน แต่รัฐบาลก็ได้แก้ปัญหาโดยมีมาตรการขยายระยะเวลาในการบังคับใช้กฎหมายออกไปก่อน เพื่อให้โอกาสผู้ประกอบการนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ หรือลูกจ้างต่างด้าวที่ยังไม่ได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย และเมื่อมาตรการชั่วคราวที่ผ่อนผันให้สิ้นสุดลง รัฐจึงได้ตราพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ ขึ้นมาเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวได้ทั้งระบบ หากทุกฝ่ายได้ให้ความร่วมมือปฏิบัติตามกฎหมายอย่างจริงจัง ก็จะสามารถแก้ปัญหาในภาพรวมของการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ และภาพลักษณ์ของประเทศไทยในสายตาของนานาชาติอารยะประเทศว่า ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในการแก้ปัญหาการใช้แรงงานต่างด้าวให้ถูกต้องตามกฎหมาย และเป็นไปตามหลักมนุษยธรรมสากล เป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และเป็นธรรมในประเทศไทย

บรรณานุกรม

กฎหมาย

พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑

พระราชกำหนดการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙

พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐

พระราชกฤษฎีกากำหนดให้คนต่างด้าวซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจบางประการในราชอาณาจักรไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ พ.ศ. ๒๕๒๒

พระราชกฤษฎีกากำหนดให้คนต่างด้าวซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจบางประการในราชอาณาจักรไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๘

พระราชกฤษฎีกากำหนดให้คนต่างด้าวซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจบางประการในราชอาณาจักรไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๓๓/๒๕๖๐ เรื่องมาตรการชั่วคราวเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว ฉบับลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐

หนังสือ

สุดาศิริ วดวงศ์, กฎหมายการทำงานของคนต่างด้าว, สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, กรุงเทพมหานคร, พ.ศ. ๒๕๕๕

สุดาศิริ วดวงศ์, ปานทิพย์ พุกษาลวิทย์, คำอธิบายเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงาน, สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, กรุงเทพมหานคร, พ.ศ. ๒๕๕๗